

Uchwała Nr 194
Komitetu Monitorującego
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
z dnia 16 lutego 2021 roku

w sprawie zmian w działaniu M04 „Inwestycje w środki trwałe”, w poddziałaniu 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Zgodnie z art. 49 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 pozytywnie opiniuje zmiany w działaniu M04 „Inwestycje w środki trwałe”, w poddziałaniu 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Program Rozwoju
Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
Joanna Gierulska
Dyrektor Departamentu Wspólne Polityki Rolnej

Załącznik do uchwały Nr 194 Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z dnia 16 lutego 2021 r.

Działanie	M04 Inwestycje w środki trwałe
Poddziałanie	4.2 Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój
Typ operacji	Przetwórstwo i marketing produktów rolnych
Strony	231-235

1. Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu działania w części:

1) Tabela 8.2.4.3.4.4. Beneficjenci

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

„1) Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która:
- posiada zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych,
- działa jako przedsiębiorca wykonujący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo,”

Tekst po zmianach:

„1) Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która:
- posiada zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych,
- działa jako przedsiębiorca wykonujący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo.

W przypadku operacji dotyczących wytwarzania pasz bazujących na surowcach niemodyfikowanych genetycznie, możliwe jest udzielenia wsparcia dla przedsiębiorcy prowadzącego działalność jako duże przedsiębiorstwo.”

2) Tabela 8.2.4.3.4.11. Kwoty i stawki wsparcia (mające zastosowanie)

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

„Maksymalna wysokość pomocy w ramach poddziałania, przyznana w okresie realizacji Programu jednemu beneficjentowi, wynosi 10 000 000 zł, a w przypadku związków grup producentów rolnych lub zrzeszeń organizacji producentów, wynosi 15 000 000 zł. Minimalna wysokość pomocy, przyznana na realizację jednej operacji, wynosi 100 000 zł.”

Tekst po zmianach:

„Maksymalna wysokość pomocy w ramach poddziałania, przyznana w okresie realizacji Programu jednemu beneficjentowi, wynosi 10 000 000 zł, a w przypadku związków grup producentów rolnych lub zrzeszeń organizacji producentów, wynosi 15 000 000 zł. Minimalna wysokość pomocy, przyznana na realizację jednej operacji, wynosi 100 000 zł.

W zakresie operacji dotyczących wytwarzania pasz bazujących na surowcach niemodyfikowanych genetycznie realizowanych przez duże przedsiębiorstwa, maksymalna wysokość pomocy (o której mowa powyżej) dotyczy beneficjenta oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub osobowo.”.

3) Tabela 8.2.4.3.4.11. Kwoty i stawki wsparcia (mające zastosowanie)

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

„W przypadku operacji realizowanych przez rolników składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, maksymalna kwota pomocy wynosi 500 000 zł. W przypadku rolników, lub małżonków rolników, rozpoczynających lub prowadzących działalność w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego, maksymalna kwota pomocy wynosi 100 000 zł. Natomiast wielkość pomocy przyznanej na realizację jednej operacji w tych przypadkach nie może być niższa niż 10 000 zł.”.

Tekst po zmianach:

„W przypadku operacji realizowanych przez rolników składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, maksymalna kwota pomocy wynosi 500 000 zł. W przypadku rolników, lub małżonków rolników, rozpoczynających lub prowadzących działalność w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego, maksymalna kwota pomocy wynosi **200 000 zł**. Natomiast wielkość pomocy przyznanej na realizację jednej operacji w tych przypadkach nie może być niższa niż 10 000 zł.”.

4) Tabela 8.2.4.3.4.6. Koszty kwalifikowalne

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

„Koszty kwalifikowalne obejmują:

(...)

- koszty ogólne tj.: przygotowania dokumentacji technicznej projektu, przygotowania biznesplanu, nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego..”

(...)

Tekst po zmianach:

„Koszty kwalifikowalne obejmują:

(...)

- koszty ogólne tj.: przygotowania dokumentacji technicznej projektu, przygotowania biznesplanu, nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego,

- koszty zakupu specjalistycznych środków transportu – w przypadku następujących beneficjentów: rolnik, domownik lub małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie – dotyczy podmiotów składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych oraz rolnik lub małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie – dotyczy podmiotów składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania lub prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego:”

5) Tabela 8.2.4.3.4.8. Warunki kwalifikowalności

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

(...)

W ramach działania wspierane są inwestycje w sektorach przetwórstwa: mleka, mięsa (z wyjątkiem uboju o dużej skali), owoców i warzyw (z wyjątkiem produkcji napojów winopodobnych i winopochodnych), zbóż (z wyjątkiem produkcji słodu), ziemniaków, jaj, miodu, lnu i konopi, roślin oleistych, wysokobiałkowych, przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne, a także usługowego zamrażania wraz z przechowywaniem produktów rolnych.

Pomocą finansową objęte są operacje dotyczące sprzedaży hurtowej produktów rolnych: owoców i warzyw, kwiatów i roślin, mleka i wyrobów mleczarskich, mięsa i wyrobów z mięsa, zboża, rzepaku, szyszek chmielowych oraz materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych.”.

Tekst po zmianach:

(...)

W ramach działania wspierane są inwestycje w sektorach przetwórstwa: mleka, mięsa (z wyjątkiem uboju o dużej skali), owoców i warzyw (z wyjątkiem produkcji napojów winopodobnych i winopochodnych), zbóż (z wyjątkiem produkcji słodu), ziemniaków, jaj, miodu, lnu i konopi, **ziół**, roślin oleistych, wysokobiałkowych, przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne, a także usługowego zamrażania wraz z przechowywaniem produktów rolnych.

Pomocą finansową objęte są operacje dotyczące sprzedaży hurtowej produktów rolnych: owoców i warzyw, kwiatów i roślin, mleka i wyrobów mleczarskich, mięsa i wyrobów z mięsa, zboża, rzepaku, szyszek chmielowych, **ziół** oraz materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych.”.

2. Przepis, zgodnie z którym będą dokonane zmiany:

Art. 11 lit. b ppkt (ii) rozporządzenia nr 1305/2013

3. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PROW 2014-2020:

16 lutego 2021 r.

4. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

Proponowane wprowadzenie wsparcia dla przetwórców prowadzących działalność jako duże przedsiębiorstwo w zakresie wytwarzania pasz bazujących na surowcach niemodyfikowanych genetycznie (dalej: pasze bez-GMO) wynika z licznych postulatów zgłaszanych w tym zakresie przez przedstawicieli branży oraz z potrzeby transformacji tego rynku w kierunku zapewnienia wewnętrznej samowystarczalności produkcji pasz. Kwestia ta jest również kluczowa z punktu widzenia realizacji rządowego programu jakim jest „Plan dla Wsi”.

Na świecie dominuje uprawa soi modyfikowanej genetycznie (GMO). Polska rocznie importuje ok. 2,5 mln ton śruty sojowej, co stanowi blisko 70% białka używanego do produkcji pasz. Brak rodzimych źródeł białka stanowi wyzwanie nie tylko dla Polski ale również dla całej Unii Europejskiej. Odnosząc się do rozwoju rynku białka roślinnego w UE, Komisja Europejska wskazuje na potrzebę stymulowania regionalnych i krajowych działań, które przy wykorzystaniu instrumentów WPR, powinny wspierać produkcję białka roślinnego. KE podkreśla też znaczenie alternatywnych do soi, własnych źródeł białka w różnych typach pasz, w tym bez GMO, czego odzwierciedleniem są założenia dla Strategii „Od pola do stołu”, szczególnie w zakresie zrównoważonych metod zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz zmniejszenia uzależnienia od importu krytycznych białkowych materiałów paszowych, których głównymi producentami na świecie są Argentyna, Brazylia i USA.

Polska od blisko 10 lat realizuje działania zmierzające do rozwoju upraw roślin białkowych obejmujące: stosowanie wsparcia związanego z produkcją do roślin wysokobiałkowych, realizację programów hodowlanych dedykowanych soi i roślinom strączkowym oraz realizację wieloletniego programu badawczego. Doprowadziły one do stopniowej poprawy sytuacji, ale nie są wystarczające, aby w większym stopniu ograniczyć uzależnienie od importu białka.

Należy wskazać, iż w roku 2010 powierzchnia uprawy roślin strączkowych w Polsce wynosiła około 100 tys. ha, a krajowe surowce pokrywały około 20% zapotrzebowania na białko paszowe. W 2019 roku powierzchnia upraw wzrosła do 300 tys. ha, zbiory nasion wyniosły ok. 600 tys. t, co łącznie ze śrutą rzepakową teoretycznie pokrywa 45 - 50% rocznego zapotrzebowania na białko paszowe, jednakże faktycznie do przetwórstwa paszowego trafia nie więcej niż 20-25%.

W 2006 roku w ramach ustawy o paszach wprowadzono w Polsce zakaz stosowania komponentów genetycznie zmodyfikowanych w paszach, jednakże do tej pory nadal obowiązuje (kilkakrotnie wydłużane) moratorium na stosowanie tego przepisu.

Podkreślenia wymaga, iż na krajowym rynku pasz ponad 50% produkcji pochodzi od dużych przedsiębiorstw. Tym samym to duże firmy paszowe w znacznym stopniu decydują o sposobie zagospodarowania surowca białkowego wyprodukowanego w Polsce. Powyższe oznacza, że bez udziału dużych firm nie jest możliwa transformacja krajowego rynku roślin białkowych i uzyskanie pełnego wykorzystania krajowego surowca białkowego zamiast pochodzącego spoza UE. Aktualnie wiodący producenci pasz nie są zainteresowani zakupem surowców krajowych, wskazując, że barierą jest brak dużych, jednolitych partii nasion oraz konieczność dostosowania obecnie używanych technologii produkcji pasz do komponentów innych niż powszechnie dostępna na światowych rynkach soja. Barierę stanowi również brak zorganizowanego rynku roślin strączkowych. Jak wynika z informacji uzyskanych od przedstawicieli branży, brak zaufania do krajowego surowca białkowego, oparty zasadniczo na argumentach finansowych i technologicznych powoduje, że duże firmy przemysłu paszowego (tj. 5 dominujących firm o zatrudnieniu powyżej 250 osób), które zaopatrują w pasze od 50% do 70% rynku krajowego, nie chcą uruchamiać w Polsce nowych linii produkcyjnych.

Z tego powodu konieczne są działania, które pozwolą rozwinąć i lepiej zorganizować rynek roślin białkowych. Niezbędnym wydaje się także stymulowanie dużych producentów pasz do podejmowania inwestycji w kierunku pasz bez GMO, które powiązane będzie z koniecznością zawierania kontraktów na dostawy z lokalnymi producentami roślin białkowych. Konieczność podjęcia takich działań wynika także z potencjalnych możliwości wejścia w życie zakazu stosowania importowanych spoza UE komponentów sojowych, którego wdrożenie może spowodować perturbacje na rynku krajowej produkcji drobiarskiej.

Wprowadzenie zaproponowanej zmiany spowoduje także, że w przypadku producentów pasz bazujących na surowcach niemodyfikowanych genetycznie (bez-GMO) prowadzących działalność jako duże przedsiębiorstwo (zatrudniające ponad 250 osób), maksymalny limit wsparcia w wysokości 10 mln lub 15 mln zł na beneficjenta obejmie zarówno duże firmy aplikujące o wsparcie, jak i firmy z nimi powiązane oraz firmy partnerskie.

Ograniczenie to ma na celu zapobieganie ryzyku wielokrotnego korzystania z tego samego limitu przez beneficjenta i powiązane z nim tzw. spółki córki – na zasadach określonych w Zaleceniach Komisji Europejskiej 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczących definicji mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – w zakresie badania powiązań pomiędzy podmiotami gospodarczymi. Pozwoli to jednocześnie na ograniczenie ryzyka tworzenia tzw. sztucznych warunków w celu uzyskania nienależnych płatności, co potencjalnie miałyby miejsce w sytuacji mnożenia podmiotów gospodarczych w celu uzyskania kilku dotacji przez podmioty powiązane ze sobą osobowo lub kapitałowo.

Podkreślić przy tym należy, że podmioty z sektora produkcji pasz bez-GMO, w tym również duże przedsiębiorstwa, z tytułu prowadzenia działalności w tym zakresie będą korzystać z wprowadzonych uprzednio bardzo znaczącej preferencji dla tej branży w postaci dodatkowych punktów rankingowych w ramach kryteriów wyboru.

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, iż wprowadzenie powyższych ograniczeń jest konieczne, aby pozostałe podmioty realizujące inne, niezwiązane z produkcją pasz rodzaje operacji, również mogły skorzystać z dostępnej alokacji przy ewentualnych ograniczeniach w zakresie budżetu dla poddziałania 4.2.

Planowane podniesienie wysokości wsparcia dla rolników prowadzących działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego (RHD) ze 100 tys. złotych do 200 tys. złotych na 1 beneficjenta w okresie programowania WPR jest wynikiem licznych postulatów zgłaszanych w tym zakresie przez przedstawicieli

sektora rolnego. Zwiększenie kwoty pomocy umożliwi realizację szerszego zakresu rzeczowo-finansowego inwestycji oraz pozwoli na pokrycie rosnących kosztów usług i materiałów budowlanych. Zmiana ta zachęci nowych beneficjentów do podjęcia inwestycji w aktualnie utrudnionych warunkach spowodowanych epidemią COVID-19, a podmiotom, które uprzednio uzyskały wsparcie i planują realizację nowych inwestycji, umożliwi realizację kolejnych operacji modernizacyjnych, których koszt przekracza dotychczasową maksymalną wysokość pomocy.

Zwiększenie zakresu pomocy inwestycyjnej w ramach RHD realizuje założenia rządowej strategii „Plan dla Wsi” w zakresie rozszerzania możliwości sprzedaży w ramach rolniczego handlu detalicznego. Podwyższenie wysokości wsparcia powinno znacząco wpłynąć na wzrost zainteresowania tym rodzajem działalności. Ma to również szczególne znaczenie w obliczu dotychczasowych danych świadczących o wciąż umiarkowanym zainteresowaniu rolników inwestycjami w zakresie przetwarzania produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego, ich zbywania i marketingu.

Proponowane wprowadzenie możliwości zakupu w ramach poddziałania specjalistycznych środków transportu będzie dotyczyć dwóch typów podmiotów:

- rozpoczynających i prowadzących działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego (RHD) oraz
- rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

Biorąc pod uwagę wyniki poprzednich naborów wniosków w omawianym zakresie należy stwierdzić, iż dotychczasowy brak możliwości dofinansowania środków transportu stanowił istotną barierę dla rozwoju działalności rolniczej w zakresie rolniczego handlu detalicznego (RHD) i zakładania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych. Brak dofinansowania środków transportu ograniczał możliwości zbytu własnej produkcji i podrażał koszty dystrybucji.

Dlatego w związku z licznymi postulatami zgłaszanymi przez podmioty prowadzące działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego (RHD) oraz zamierzające założyć działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, wprowadzona została możliwość uzyskania przez te podmioty wsparcia w zakresie specjalistycznych środków transportu, np. izoterma, chłodnia, foodtruck, cysterna, silos, itp. Posiadanie własnego środka transportu ułatwi nowym firmom, rozpoczynającym działalność, zapewnienie odpowiednich standardów sanitarnych i weterynaryjnych. Dzięki zwiększeniu kwoty wsparcia w ramach RHD do 200 tys. zł, również ta grupa rolników/przetwórców będzie miała możliwość dofinansowania inwestycji w środki transportu. Możliwość wykorzystania własnego środka transportu jest kluczowa dla rolników RHD i rolników rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, ponieważ podmioty te prowadzą działalność przetwórczą na mniejszą skalę i mają ograniczone możliwości odnośnie dystrybucji i działań marketingowych. Własny środek transportu pozwoli tym podmiotom (rolnikom RHD i rozpoczynającym działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa) na prowadzenie efektywniejszej dystrybucji i marketingu swoich produktów.

Proponuje się także wprowadzenie możliwości wsparcia dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa i marketingu roślin zielarskich. W krajach Unii Europejskiej zioła uprawia się na powierzchni 70 tys. ha. Głównymi producentami są: Francja, Hiszpania, Polska, Niemcy, Austria i Węgry. W Polsce w uprawie znajduje się obecnie ok. 70 gatunków ziół, w tym około 50 gatunków na skalę komercyjną. Ze stanu naturalnego zbiera się około 100 gatunków roślin leczniczych. Około 30% skupowanych w Polsce surowców zielarskich jest przeznaczone na rynek krajowy do dalszego przetwórstwa, głównie na leki roślinne, wyroby spożywcze i kosmetyki. Pozostała część jest eksportowana, głównie do krajów Unii Europejskiej.

Wielkość produkcji ziół w Polsce jest bardzo zmienna. Najwyższy skup ziół w minionym półwieczu w wysokości 28,4 tys. ton odnotowano w roku 1986, potem systematycznie się zmniejszał. Na przełomie lat 2014/2015 nastąpił gwałtowny spadek produkcji, z ok. 18 tys. ton w 2014 r. do ok. 9 tys. ton w 2015 r. W ostatnich latach zbiory utrzymują się na poziomie 8,5-9 tys. ton.

Szacuje się, iż plantacje zielarskie zajmują w naszym kraju powierzchnię około 14,5-15,0 tys. hektarów. Zioła uprawia około 7 tysięcy gospodarstw rolnych, przede wszystkim o średnim (województwo wielkopolskie i mazowieckie) oraz mniejszym potencjale produkcji (w województwie kujawsko-pomorskim, podlaskim, lubelskim i świętokrzyskim). Uprawa tych roślin, prowadzona zazwyczaj na mniejszych powierzchniach, może być szansą na rozwój zwłaszcza dla niewielkich gospodarstw zielarskich lub małych gospodarstw typowo rolniczych, gdzie zioła mogą stanowić dochodowy element dywersyfikujący mniej opłacalną produkcję np. zbóż. Powiązanie zakładów przetwórczych z małymi gospodarstwami poprzez realizację długoterminowych umów na dostawy, co

stanowi jedno z kryteriów dostępu do pomocy w ramach poddziałania 4.2, spowoduje znaczące polepszenie ich sytuacji ekonomicznej.

Surowce zielarskie podlegają szczególnie wysokim standardom produkcji i wymaganiom jakościowym, ze względu na ich wykorzystanie w lecznictwie i sektorze spożywczym. W uprawach często stosowane są zasady dobrej praktyki rolniczej oraz przeprowadzane audyty polowe. W ich uprawie dopuszczony jest do stosowania bardzo ograniczony katalog środków ochrony, tj. insektycydów, fungicydów i herbicydów. Z tego powodu uprawa, przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu ziół wpisują się w polityki pro-środowiskowe oraz w zakresie zrównoważonej produkcji w ramach strategii UE takich jak: „Zielony Ład” oraz „Od Pola do Stołu”.

Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu ziół w małych gospodarstwach może być wspierane w ramach naborów dotyczących rolniczego handlu detalicznego (RHD). Surowiec zielarski bezpośrednio po zbiorze wymaga przeprowadzenia szybkiego i odpowiednio przygotowanego od strony technologicznej oczyszczenia, suszenia i mieszania, a także przechowywania i przygotowania do sprzedaży, które nie będą powodować utraty substancji aktywnych.

Wsparcie przetwórstwa ziół w sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), wytwarzającym przede wszystkim półprodukty do dalszego wykorzystania w przemyśle spożywczym i farmaceutycznym, wpłynie na wzmocnienie powiązania zakładów przetwórczych z rolnikami, w tym również z małymi gospodarstwami, poprzez realizację długoterminowych umów na dostawy, ponieważ obowiązek podpisywania takich umów stanowi jedno z kryteriów dostępu do pomocy w ramach poddziałania 4.2. Przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu ziół w tym zakresie zajmuje się stosunkowo niewielka grupa małych i średnich przedsiębiorstw, które dostarczają półprodukty do większych zakładów wytwarzających leki bez recepty, suplementy diety, kosmetyki i wyroby medyczne. Dlatego, dla dalszego rozwoju przedsiębiorstw o mniejszej skali działania niezbędne są inwestycje zwiększające ich potencjał oraz jakość wytwarzanej produkcji, przede wszystkim w zakresie nowoczesnych technik suszenia, mieszania i mikronizacji (rozdrabniania) ziół.

Jakościowe i wyselekcjonowane surowce zielarskie stwarzają możliwość wykorzystania ich jako składników prozdrowotnych nowego segmentu rynku żywności – tzw. żywności funkcjonalnej (prozdrowotnej). W dobie kryzysu epidemicznego spowodowanego rozwojem pandemii COVID-19 oraz zwiększonego zapotrzebowania na produkty prozdrowotne, w tym głównie wspomagające odporność i dobrą kondycję, wsparcie branży przetwórstwa i wprowadzania do obrotu ziół, wydaje się konieczne, aby zapewnić odpowiednie środki pomocowe niezbędne dla przeprowadzenia inwestycji modernizacyjnych w tego typu podmiotach – w tym specjalistycznych maszyn i urządzeń pozwalających zachować wysokie standardy jakościowe surowca bez utraty jego właściwości w zakresie substancji aktywnych i cech prozdrowotnych.

5. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Ad. 1) Efektem wprowadzonych zmian będzie rozwój rynku roślin białkowych w kierunku pełniejszego wykorzystania krajowej podaży roślin białkowych oraz stymulowania rozwoju segmentu produkcji pasz bazujących na surowcach niemodyfikowanych genetycznie (bez-GMO). Wprowadzone zmiany powinny zachęcić dużych producentów pasz, zaopatrujących w pasze od 50% do 70% rynku krajowego, do podejmowania inwestycji w kierunku wytwarzania pasz bez-GMO, co z kolei przyczyni się do stabilizacji tego rynku poprzez podpisywanie z rolnikami długookresowych umów na dostawy surowca. Zgodnie z deklaracjami dużych producentów pasz w Polsce, realizacją tego typu inwestycji zainteresowanych jest około 10 dużych firm paszowych. Należy również zaznaczyć, iż proponowane zmiany (patrz. zmiana 8.2.4.3.4.11 *Kwoty i stawki wsparcia*) w zakresie ograniczenia maksymalnej wysokości pomocy na beneficjenta i podmioty powiązane z nim kapitałowo i osobowo, będą skutecznie ograniczały ryzyko możliwości wielokrotnego korzystania z limitu pomocy przez duże firmy.

Oczekiwany efekt proponowanej zmiany jest także zapobieganie ryzyku wystąpienia zjawiska tworzenia sztucznych warunków w celu uzyskania nienależnych płatności, w zakresie wielokrotnego aplikowania o wsparcie w maksymalnej wysokości 10 mln zł lub 15 mln zł, przez podmioty powiązane z dużym przedsiębiorstwem oraz samo przedsiębiorstwo, które dysponuje potencjałem ekonomicznym do realizacji wielu inwestycji.

Przy ograniczeniach budżetu dostępnego dla poddziałania 4.2, ograniczenie ryzyka wielokrotnego korzystania z tego samego limitu przez beneficjenta i powiązane z nim podmioty gospodarcze powinno

pozytywnie wpłynąć na możliwość zabezpieczenia środków w ramach tego poddziałania, i ich dostępność także dla podmiotów realizujących inne typy operacji poza produkcją pasz bez GMO.

W związku z możliwościami realizacji szerszego zakresu inwestycji należy spodziewać się większego zainteresowania uczestnictwem w tym poddziałaniu, a tym samym wzrostu zainteresowania działalnością w zakresie przetwarzania i zbywania przetworzonych produktów rolnych. w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Efektom wprowadzonych zmian będzie też większe zainteresowanie inwestycjami w zakresie zakupu specjalistycznych środków transportu, takich jak: izoterma, chłodnia, foodtruck, cysterna, silos, itp., które teraz, po równoczesnym zwiększeniu kwoty wsparcia, znajdą się w zasięgu finansowym beneficjentów poddziałania. Wprowadzona zmiana ułatwi marketing podmiotom RHD i rozpoczynającym działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa poprzez zwiększenie ich zasięgu działania lub poszerzenie zakresu świadczonych przez nich usług, a tym samym ułatwi tym podmiotom działalność w zakresie logistyki i zbytu wytworzonych produktów.

W związku z możliwościami realizacji szerszego zakresu inwestycji należy spodziewać się większego zainteresowania inwestycjami w przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu, w tym również w ramach rolniczego handlu detalicznego (możliwość sfinansowania specjalistycznych suszarni). Proponowana zmiana powinna także ułatwić wprowadzanie do przetwórstwa nowych gatunków ziół (np. wzmacniających odporność, coraz częściej poszukiwanych przez odbiorców, szczególnie w dobie pandemii COVID-19). Innym efektem zmiany jest możliwość szerszego udziału w dochodach poprzez powiązania kontraktacyjne z zakładami przetwórczymi, niewielkich gospodarstw zielarskich, położonych na terenach górskich i wschodniej Polski, dla których sprzedaż ziół może stanowić dochodowy element dywersyfikujący mniej opłacalną produkcję rolniczą. W zakresie mikro, małych średnich przedsiębiorstw inwestycje modernizacyjne pozwolą na dalszy rozwój i zwiększenie ich potencjału produkcyjnego, a przede wszystkim poprawę jakości wyrobów zielarskich niezbędnych do wytwarzania produktów farmaceutycznych i spożywczych.

6. Wpływ na zmianę wskaźników:

Nie dotyczy

7. Wpływ na Umowę Partnerstwa:

Konieczność zmiany w części Komplementarność EFRROW z pozostałymi środkami EFSI

8. Powiązanie z Umową Partnerstwa:

Nie dotyczy